

Samenvatting

De maatschappij wordt steeds bewuster als het gaat om de impact op de aarde zoals klimaatverandering en biodiversiteitsverlies. De bloembollensector heeft hier als sector ook mee te maken. Om de biodiversiteit in de Duin- en Bollenstreek te verbeteren is in opdracht van Living Lab B7 Duin- en Bollenstreek gedurende een periode van 20 weken onderzoek gedaan naar: 'Onder welke voorwaarde is er markt voor duurzaam geteelde bloembollen uit de Duin- en Bollenstreek?'.

Schakels uit de bloembollenketen zijn allen actief in Nederland. Naast bollentelers houden verschillende bedrijven zich bezig met het veredelen van bloembollen. In 2022 wordt er op 27.000 hectare gangbaar bloembollen geteeld verdeeld over 1.600 telers. Het grootste gedeelte hiervan is tulpen. Daarnaast wordt er op 70 hectare verdeeld over zeven telers biologisch geteeld. De biologische bloembollen worden vooral door de telers zelf afgezet, ondanks dat schakels als de retail en veiling actief zijn in Nederland richten zij zich vooral op gangbare bloembollen. Tevens staat de bollensector staat voor verschillende uitdagingen, zowel op sectoraal niveau als de toenemende maatschappelijke druk.

De Nederlandse bloembollensector heeft 85% van de wereldhandel in handen. De verkoop van bloembollen vindt grotendeels haar weg via retail (supermarkten) en groothandels naar de consument. De biologische bloembollen worden vooral via de telers zelf verhandeld, onder andere naar provincies en gemeenten welke minimaal 25% van haar bloembollen biologisch dienen in te kopen. Meer dan 30% van de biologische bloembollen wordt geëxporteerd naar Europese landen, met overheden als belangrijkste klant. Voor de export van gangbare bloembollen zijn de Europese landen Duitsland, Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en de Scandinavische landen grote afnemers, terwijl ook Aziatische landen en de Verenigde Staten veel bloembollen afnemen.

De teelt van biologische bloembollen wijkt op veel vlakken af van de teelt van gangbare bloembollen. Zo mag er in de biologische bloembollensector geen gebruik gemaakt worden van chemische gewasbeschermingsmiddelen en kunstmest. Om de bodem toch van voldoende voedingsstoffen te voorzien wordt gebruik gemaakt van compost, groenbemesters en bokashi. In de biologische bloembollenteelt wordt verder gebruik gemaakt van groene middelen. Dit zijn biologische middelen welke bijdragen aan het groeiproces van bloembollen. In Nederland wordt in totaal, alle sectoren bij elkaar, op 4% van het landbouwareaal biologisch geteeld. Dit ligt hoger dan bij biologische bloembollen, die op slechts 0,25% van het totale bloembollenareaal worden geteeld. Uitdagingen waar de biologische bloembollensector mee te maken heeft wijken af van andere biologische sectoren, desondanks kunnen sectoren aan elkaar optrekken, bijvoorbeeld op het gebied van robotisering.

Duurzaamheid is een begrip dat breed ingevuld kan worden. Pijlers waar men hierbij aan kan vasthouden zijn weerbaarheid (bol en bodem), innovatie (energie en precisielandbouw) en natuurlijk kapitaal (samenleving en omgeving). Binnen de bloembollenteelt is het reduceren van chemische gewasbeschermingsmiddelen een verduurzamende maatregel, evenals bijvoorbeeld het plaatsen van akkerranden, groenbemesters, het inzetten op weefselkweek en gebruik van groene middelen. Deze maatregelen kunnen bijdragen aan verduurzamen van de teelt, maar deze moeten zij aan zij gaan met het behalen van de benodigde kwaliteit. Spelers in de bloembollenketen zien verduurzaming van de bloembollenteelt als noodzakelijk, maar de kwaliteit moet behouden blijven.

45% van de consumenten koopt ieder jaar bloembollen, waarbij de tulp de meest aangekochte bloembol is. Duurzaamheid bij non-food producten als bloembollen wordt door de consument als minder belangrijk ervaren dan duurzaamheid bij food producten. Daarnaast geeft de consument aan factoren bij aankoop van bloembollen als kwaliteit, soort, prijs en kleur belangrijker te vinden dan duurzaamheid. Desondanks geeft de consument wel aan bereid te zijn een meerprijs te betalen voor duurzaam geteelde bloembollen. Wanneer de consument moet kiezen tussen kwaliteit en duurzaamheid, blijkt dat bijna driekwart aangeeft kwaliteit belangrijker te vinden. Slechts een klein gedeelte is bereid kwaliteit in te leveren voor duurzaamheid.

Als antwoord op de probleemstelling: 'Onder welke voorwaarde is er markt voor duurzaam geteelde bloembollen uit de Duin- en Bollenstreek?' blijkt dat er voorwaarden op teelt- en markttechnisch gebied liggen. Teelt technisch kunnen verduurzamende maatregelen genomen worden welke de biodiversiteit ten goede komen, maar het toepassen van deze maatregelen mag niet ten koste gaan van de kwaliteit. Dit is noodzakelijk voor zowel de export als

de Nederlandse consument. De export stelt hoge eisen, en de Nederlandse consument geeft aan bereid te zijn een meerprijs te betalen wanneer het kwalitatief goede bloembollen zijn.

Geadviseerd wordt voor telers om verduurzaming door te zetten, onder andere door eisen vanuit de retail. Daarnaast wordt geadviseerd aan het Lectoraat Verdienvermogen voor Natuurinclusieve Landbouw onderzoek te doen naar een verdienvermogen voor duurzame bloembollen. Living Lab B7 dient zich te richten op onderzoek naar wat de invloeden zijn van verduurzamende maatregelen op en rond bollenvelden. Wanneer deze maatregelen verduurzamend kunnen werken en de kwaliteit behouden blijft biedt dit toekomst. Daarnaast dient Living Lab B7 de consument verder bewust te maken van wat duurzame bloembollen zijn.